

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY**

**SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 4
IM. E. J. JERZMANOWSKIEGO W WIELICZCE
Rok szkolny 2023/20234**

Wychowywać to nie znaczy kształcić tylko rozum, lecz kształtować harmonijnie całego człowieka, a więc także jego serce i charakter. Wychowywać to znaczy również – z pokolenia na pokolenie przekazywać wartości, które nadają życiu sens i wypełniają je treścią. Przekazuje się je nie tylko słowami, lecz przede wszystkim przykładem własnego życia...”.

Phil Bosmans

SPIS TREŚCI:

- I. Obowiązujące akty prawne
- II. Cele i założenia programu
- III. Misja szkoły
- IV. Model absolwenta
- V. Cele wychowawczo – profilaktyczne szkoły
- VI. Struktura oddziaływań wychowawczych
- VII. Diagnoza sytuacji wychowawczej
- VIII. Ewaluacja programu
- IX. Postanowienia końcowe

I.OBOWIĄZUJĄCE AKTY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 984 tj.).
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 tj.).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz.900 tj.).
6. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz.165 tj.).
7. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.).
8. Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 700 tj.).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
10. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024.

I. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce realizuje swoje zadania w oparciu o **Program wychowawczo-profilaktyczny** obejmujący treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów oraz treści i działania profilaktyczne – dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o ocenę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności – skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Zadaniem szkoły jest wychowanie dzieci i młodzieży do wartości oraz wspomaganie wychowawczej roli rodziny. Swoje działania podporządkowuje przede wszystkim wychowywanie w duchu **szacunku i tolerancji dla drugiego człowieka**, w tym upowszechnia wiedzę na temat zasad dobrego wychowania w różnych obszarach życia społecznego. W swej działalności wychowawczej szkoła uwzględnia **wolę rodziców, cele polityki oświatowej państwa oraz szeroki kontekst uwarunkowań społecznych środowiska lokalnego**,

w którego obrębie funkcjonuje. Z tego względu podejmuje m.in. działania związane

z upamiętnianiem postaci i wydarzeń z przeszłości ważnych dla pamięci narodowej, świętami narodowymi, symbolami państwowymi, a także kształtuje postawy szacunku szczególnie dla ludzi starszych oraz dbałości o środowisko przyrodnicze. Ponadto dba o **bezpieczeństwo** swoich uczniów, a także nauczycieli i pracowników szkoły. Reaguje na zjawiska, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane - podejmuje odpowiednie **działania profilaktyczne**, które mają na celu zapobieganie pojawianiu się i rozwojowi niekorzystnych zjawisk dezorganizujących funkcjonowanie szkolnej społeczności. W tym celu podejmuje bezpośrednią i ścisłą współpracę z rodzicami oraz z podmiotami zaangażowanymi w różnorodne działania edukacyjne, wychowawcze i opiekuńcze, a także profilaktyczne. Wiąże działanie wychowawczo – profilaktyczne z realizacją zadań, które wprowadzają pożądane zmiany w funkcjonowaniu ucznia i grupy rówieśniczej. Przy czym wszelkie działania wynikają ze świadomości zagrożeń dotyczących prawidłowego procesu wychowawczego i mają charakter interwencji kompleksowych.

Szkolny program wychowawczo - profilaktyczny szczególnie sprzyja rozwijaniu i utrwalaniu **społecznych, patriotycznych i obywatelskich postaw** uczniów. Wzmacnia ich poczucie tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych, przygotowuje do podejmowania działań na rzecz środowiska lokalnego, w tym angażowania się

w wolontariacie. Szkoła, ucząc odpowiedzialności za siebie i innych, w tym także za słowa, gesty, czyny, stara się przygotowywać swoich uczniów do **świadomych i odpowiedzialnych**

wyborów, a w czasie korzystania z nowoczesnych technik komunikacji, m.in. **krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej** i utrzymywaniu właściwej i godnej relacji z innymi użytkownikami sieci. Celem działań wychowawczych szkoły jest kształtowanie postaw prozdrowotnych, w tym zachęcenie uczniów do aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. A przede wszystkim rozwijanie dojrzałości w sferze **fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej**.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i szkole, która w swojej działalności uwzględnia zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo - profilaktyczny tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Podstawowe zasady realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),

- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie **diagnozy potrzeb i problemów** występujących w środowisku szkolnym z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły w roku szkolnym 2022/2023,
- wniosków i analiz z prac zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych z realizacji priorytetów Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w roku szkolnym 2022/2023,
- wyników ewaluacji wewnętrznej Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w obszarze promocji zdrowia, ewaluacji wewnętrznej,
- analizy dokumentacji specjalistów szkolnych w tym pedagogów, pedagogów specjalnych i psychologa szkolnego,
- rozmów z wychowawcami, nauczycielami wspomagającymi
- rozmów z rodzicami,
- obserwacji zachowania uczniów podczas różnorodnych aktywności szkolnych

i pozaszkolnych

W trakcie procesu diagnostycznego:

- zapoznano się z oceną wzajemnych relacji panujących w zespołach klasowych,
- oceniono stan dobrostanu psychicznego uczniów
- uzyskano informację na temat skali problemu cyberzagrożeń występującego wśród uczniów
- ustalono, z jakimi problemami indywidualnymi nie radzą sobie uczniowie, uzyskano informacje na temat skali problemu używania i dostępności substancji psychoaktywnych,
- zapoznano się z systemem wartości i postawami moralnymi naszych uczniów,
- poznano potrzeby i oczekiwania uczniów,

- poznano potrzeby i oczekiwania rodziców,
- przeprowadzono diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących wśród uczniów i rodziców.

III. MISJA SZKOŁY

„Tutaj przyjazny początek drogi Twojego sukcesu”

Misją Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata, kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także z przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia pomoc psychologiczną i pedagogiczną uczniom. Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości, jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Misją szkoły jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli, rodziców.

IV. MODEL ABSOLWENTA

Absolwent szkoły jest:

1. Dobrym obywatelem, znającym tradycje szkoły, regionu, narodu, odnoszącym się z szacunkiem do symboli narodowych, świadomym swych praw i obowiązków.
2. Człowiekiem tolerancyjnym. Akceptującym różnice między ludźmi, jako coś naturalnego, a często - cennego. Ze zrozumieniem traktującym różnice wynikające z niejednakowych możliwości, motywacji i odmienności kulturowych ludzi. Umiejącym stopniować oceny moralne i dokonywać trafnych wyborów w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych.
3. Człowiekiem mającym godność i poczucie własnej wartości, człowiekiem uczciwym i odpowiedzialnym, kierującym się zasadami moralnymi.

4. Człowiekiem odpowiedzialnym, który zdaje sobie sprawę z możliwych następstw różnych działań. Umie podejmować działania korzystne dla siebie i nienaruszające innych. Gotów jest ponosić odpowiedzialność za swoje postępowanie i podjęte decyzje, potrafi przyznać się do błędu, wykazuje odwagę cywilną. W działaniu zbiorowym wykazuje poczucie odpowiedzialności za efekty pracy grupy.
5. Człowiekiem ciekawym świata i ludzi. Mającym określone zainteresowania, w których rozwoju wspomaga go wiedza uzyskana w Szkole. Poszukującym nowych obszarów dla swej aktywności, problemów do rozwiązywania, wyzwań, które dostarczyłyby mu nowych doświadczeń i które pozwoliłyby mu się sprawdzić. Potrafi myśleć twórczo, stawiać sobie cele i je realizować.
6. Człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki.
7. Człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję psychofizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego.
8. Człowiekiem wrażliwym na potrzeby innych, żyjący w harmonii z ludźmi i otaczającym środowiskiem.
9. Człowiekiem znającym zasady bezpieczeństwa, dostrzegającym zagrożenia cywilizacyjne i posiadającym kompetencje emocjonalno-społeczne do ochrony przed nimi.

V. CELE WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE SZKOŁY

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. Fizycznej- ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.
2. Psychicznej - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, radzenie sobie z emocjami, trudnymi przeżyciami, lękiem i niepewnością wywołaną sytuacją na świecie, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności.

3. Spółecznej - ukierunkowanej na integrację zespołów klasowych, na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych.
4. Aksjologicznej - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Nasza szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Działalność ta odbywa się w formach uwzględniających wykorzystywanie aktywnych metod pracy.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1. Wspólne działanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w modelu absolwenta.
2. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych.
3. Wspieranie uczniów w osiąganiu ludzkiej dojrzałości.
4. Wspieranie rodziców lub opiekunów w budowaniu wspólnego spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych, prospołecznych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych.
5. Wzmacnianie więzi uczniów ze szkołą oraz społecznością lokalną.
6. Kształtowanie przyjaznej atmosfery w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów.
7. Doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów.
8. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.
9. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, patriotycznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.
10. Kształtowanie postaw patriotycznych poprzez przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej oraz światowej, znajomości tradycji.

11. Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

1. Stałe poszerzanie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.
2. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego
3. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów.
4. Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, odporności psychicznej, a w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji, radzenia sobie z agresją.
5. Uczenie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
6. Uczenie uczniów zachowań zapobiegawczych i rozwijanie świadomości profilaktyki chorób zakaźnych.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

1. Dostarczanie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom, uczniom, rodzicom i opiekunom na temat zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.
2. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających,

Program Wychowawczo - Profilaktyczny

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce

substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych.

3. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

4. Przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

5. Informowanie uczniów i ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej oraz w razie potrzeby selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

1. Wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w działaniach zapobiegających rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

2. Wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka, używania przez uczniów środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

3. Wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na podejmowanie zachowań ryzykownych.

4. Wspieranie uczniów, w przypadkach, w których doszłoby do rozpoznania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania te obejmują w szczególności:

1. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków zajęć mających na celu poszerzanie wiedzy w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

2. Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, w razie potrzeby, programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności do grupy i satysfakcji życiowej.
4. Kształtowanie i wzmacnianie norm, postaw przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm i postaw przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.
5. Pogłębianie wiedzy nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.
6. Włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

W Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce działania wychowawczo – profilaktyczne są ukierunkowane przede wszystkim na:

1. Wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej, fizycznej i intelektualnej.
2. Kształtowanie i rozwój własnej osobowości ucznia – uświadomienie konieczności pracy nad sobą w celu osiągnięcia dojrzałości ludzkiej, satysfakcji, spełnienia życiowych planów.
3. Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej - klasie, szkole.
4. Rozwijanie pozytywnej, pro-aktywnej postawy wobec pracy i edukacji, poznawanie i rozwijanie zdolności, zainteresowań, pasji.

5. Prawidłowe przygotowanie uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu.
6. Wzbudzanie i umacnianie poczucia przynależności do grupy klasowej, społeczności szkolnej.
7. Budowanie przyjaznych relacji między uczniami, nauczycielami i uczniami.
8. Dbanie o dobrą atmosferę w szkole, eksponowanie wartości ważnych dla całej społeczności szkolnej.
9. Rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości oraz odporności psychicznej.
10. Rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość.
11. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej, kultywowanie tradycji.
12. Troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.
13. Realizacja działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i cyfrowego uczniów w środowisku szkolnym.
14. Stałe przypominanie uczniom norm zachowania obowiązujących w szkole.
15. Dbłość o dobre rozumienie zasad panujących w szkole, kształtowanie postaw wrażliwości na potrzeby innych.
16. Znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły.
17. Promowanie zdrowego stylu życia.
18. Kształtowanie nawyków prozdrowotnych.
19. Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych i uzależnień.
20. Uczenie rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym przeciwdziałanie korzystaniu ze środków psychoaktywnych.
21. Przeciwdziałanie pojawianiu się wśród uczniów nawet najmniejszych przejawów agresji i przemocy rówieśniczej.
22. Niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem urządzeń elektronicznych, odpowiednie zachowanie w sieci i mediach społecznościowych.
23. Budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, podkreślanie dobrych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość.
24. Stwarzanie częstych okazji do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
25. Uczenie sposobów wyrażania własnych emocji, radzenia sobie ze stresem, ćwiczenie asertywności.
26. Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodziną.

27. Umożliwianie i zachęcanie rodziców do zdobywania wiedzy nt. profilaktyki uzależnień.

VI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Wychowanie, jako proces wspierania wychowanka w rozwoju, angażuje wychowawcę i wychowanka, pozostających w osobowej relacji, których spotkanie oparte jest na poszanowaniu godności osobowej i współdziałaniu w osiągnięciu celów wychowawczych (wychowawca odpowiada za tworzenie warunków do rozwoju, a wychowanek za korzystanie z nich w celu realizacji zadań rozwojowych). Procesowi temu towarzyszy więc szczególnie istotna relacja, która - zgodnie z przyjętym w tym Programie rozumieniem wychowania i profilaktyki - wychowawcą czyni każdego nauczyciela. Najistotniejszym jednak obszarem działań wychowawczo-profilaktycznych jest w sposób naturalny rodzina, wobec której szkoła pełni rolę przede wszystkim wspierającą. Korzysta przy tym - wzmacniając rodziców w ich działaniach – z pomocy różnych podmiotów wspomagających wychowanie i profilaktykę.

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki do realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez działania prozdrowotne; dba o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym oraz samorządem uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu wychowania i profilaktyki,
- organizuje oraz zapewnia środki finansowe na szkolenia poszerzające kompetencje wychowawcze i profilaktyczne nauczycieli,

- monitoruje stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności przez nauczycieli w praktyce szkolnej.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie profilaktyki,
- opracowuje projekt programu wychowawczo profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z radą rodziców,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń edukacyjnych,
- kształcą i wychowują młodzież w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami z zachowaniu oraz frekwencji, a także postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach, opiniach wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną,
- doskonalą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań wychowawczo-profilaktycznych.

4. Wychowawcy wszystkich klas oraz nauczyciele współorganizujący kształcenie w klasach integracyjnych:

- diagnozują sytuacje wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,

- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolny i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem i psychologiem szkolnym, pedagogiem specjalnym,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom uczniów,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

5. Zespół wychowawców:

- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających prace w roli wychowawcy,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

6. Pedagog i psycholog szkolny, pedagog specjalny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,

- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

7. Rada Rodziców:

- reprezentuje ogół rodziców szkoły oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczy szkoły,
- współdecyduje o formach pomocy dzieciom, współuczestniczy w opracowaniu programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły,
- pozyskuje i gromadzi środki finansowe w celu wspierania działalności szkoły,
- angażuje rodziców na rzecz wspomagania realizacji celów i zadań szkoły,
- uchwała w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny.

8. Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcami klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania wolnego czasu przez dzieci,

9. Szkolny Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców i radą pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię o honor szkoły oraz wzbogaca tradycję,

- podejmuje działania z zakresu wolontariatu.

Podmioty wspierające

Współpraca ta polega na:

- systematycznym współdziałaniu z ośrodkami pomocy pedagogicznej i psychologicznej, opieki medycznej, terapii i profilaktyki oraz policją,
- udziale w akcjach charytatywnych i pomocy humanitarnej,
- angażowaniu się w różnorodną współpracę ze środowiskiem lokalnym i jego instytucjami np. Stowarzyszenie „Moje Krzyszkowice”, Parafia św. Pawła Apostoła w Wieliczce, Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Wieliczce, MGOPS w Wieliczce, Powiatowa Policja w Wieliczce, PCPR w Wieliczce, Stowarzyszenie „Solny Gwarek”, Stowarzyszenie „Arche”, Powiatowa Straż Pożarna, Straż Miejska w Wieliczce.

VII. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ

Szczegółowe cele wychowawczo - profilaktyczne szkoły wynikają z diagnozy potrzeb czynników ryzyka i czynników chroniących, problemów występujących w środowisku szkolnym, ewaluacji programu wychowawczo – profilaktycznego, wniosków i spostrzeżeń z działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej nauczycieli, a także z indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami i nauczycielami. Diagnozę sytuacji wychowawczej stanowi załącznik nr 2 .

We wrześniu 2023 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe, w którym wzięły udział 725 osoby – uczniowie, nauczyciele, rodzice .

Analiza ankiety przeprowadzonej wśród uczniów klas IV-VIII pozwala uznać, iż uczniowie w większości (290 uczniów 74,7%) czują się w szkole bezpiecznie, 25,3% (98) uczniów nie czuje się w szkole bezpiecznie.

Na pytanie „Co byś mogła zrobić, żeby poczuć się bezpiecznie w szkole”, uczniowie zaproponowali: otworzenie klatki schodowej naprzeciwko sali 209, wprawienie zamków w toaletach męskich oraz drzwi w przebieralni na wf. Uczniowie zaproponowali także rozgraniczenie uczniów klas starszych od uczniów młodszych w związku z używaniem przemocy fizycznej i słownej. Uczniowie zwrócili uwagę na niski poziom kultury osobistej i brak tolerancji wobec rówieśników.

Na zawarte w ankiecie pytanie „Jak oceniasz atmosferę panującą w Twojej klasie? 160 uczniów (40,5%) zaznaczyło, że atmosfera panująca w klasie jest bardzo dobra, (52,4%) 207 uczniów atmosferę w klasie określa jako średnią, natomiast zdecydowana mniejszość (7,1%) tj. 28 uczniów odpowiedziało, że atmosfera w klasie jest zła. 263 uczniów uważa klasę za zgrany zespół klasowy, natomiast 132 uczniów odpowiedziało, że zespół klasowy nie jest zgrany podając następujące przykłady:

- nie umiemy pracować w grupie,
- każdy robi co chce, dużo osób się źle zachowuje,
- dziewczyny i chłopcy rzadko ze sobą rozmawiają,
- tworzą się grupki w klasie,
- brak zrozumienia,
- kłócimy się o wszystko
- jesteśmy podzieleni na grupy,
- wzajemne wyzywanie.

Na pytanie „Czy zdarzyło Ci się komentować wypowiedzi na forum internetowym, żeby ośmieszyć/sprawić przykrość innej osobie (w przeciągu ostatnich 12 miesięcy)? 55% uczniów odpowiedziało, że „nigdy”, 28,3% udzieliło odpowiedzi „nie wiem, nie pamiętam”, 6,9% zaznaczyło, że taka sytuacja miała miejsce 1 raz, natomiast 5,9% zaznaczyło, że w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzenie miało miejsce „5 lub więcej razy”, 3,9% udzieliło odpowiedzi „2-4 razy”.

Kolejne pytanie dotyczyło celowego wykluczenia ze swoich znajomych w Internecie, inną osobę, aby jej dokuczyć, na to pytanie 309 uczniów odpowiedziało, że nigdy nie miało miejsca takie zdarzenie, 44 uczniów zaznaczyło odpowiedź, że zdarzyło się jednokrotnie, 17 uczniów zaznaczyło odpowiedź „2-4 razy”, pozostałe 12 osób dało odpowiedź „5 razy i więcej”.

Pytanie „Czy ktoś komentował Twoje wypowiedzi na forum internetowym w taki sposób, że sprawił Ci przykrość?” 65% odpowiedzi była „nigdy”, 12,7% zaznaczyło odpowiedź „1 raz”, 11,9% zaznaczyło odpowiedź „5 razy i więcej”, natomiast 10,4% udzieliło odpowiedzi „2 do 4 razy”.

Na pytanie „Czy ktoś umieścił w Internecie Twoje zdjęcie ukazujące Cię w niekorzystnej sytuacji?” 84% uczniów zaznaczyło odpowiedź, że taka sytuacja nigdy się nie zdarzyła, 7,5% odpowiedziało, że sytuacja miała miejsce tylko jeden raz, 4,4% zaznaczyło, że występowały takie sytuacje 5 razy lub więcej, natomiast 4,1% wypowiedziało się, że zdarzało się od 2 do 4 razy.

Odpowiedzi dotyczące pytania o ataki agresji bądź przemocy na terenie szkoły takich jak: popychanie, obrażanie wyglądały następująco: 244 uczniów tj. 63,2% nie spotkało się z atakiem agresji na terenie szkoły, natomiast 142 uczniów tj. 36,8% udzieliło odpowiedzi „tak” co świadczy o doznaniu przemocy bądź agresji na terenie szkoły.

Na pytanie: „Jak reagujesz, gdy jesteś świadkiem przemocy?” 32,3% uczniów zaznaczyło, że wzywa pomoc, 22,9% broni poszkodowaną osobę, 17,7% mówi później o tym zdarzeniu innej osobie, 15,9% broni poszkodowaną osobę, w przypadku jeśli jest to jej przyjaciel, 11,2% odchodzi twierdząc, że lepiej się nie wtrącać.

Na pytanie dotyczące niszczenia mienia szkoły 89,4% uczniów odpowiedziało, że nigdy nie dopuściło się tego czynu, 10,6 % przyznało się, że takie sytuacje miały miejsce.

„Czy na terenie szkoły zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?” 87,6% odpowiedziało, że nie doświadczyło, a 12,4 % uczniów doświadczyło cyberprzemocy na terenie szkoły.

Kolejne pytanie dotyczyło zachęcania do stosowania substancji psychoaktywnych na terenie szkoły, zachęcania do spożywania alkoholu doświadczyło 8,4% , pozostali uczniowie udzielili odpowiedzi, że nie byli zachęceni do spożywania alkoholu.

W kwestii zachęcania do stosowania papierosów/e-papierosów 81,3% uczniów nie była zachęcana, 18,7% uczniów odpowiedziało na tak.

Substancje psychoaktywne takie jak: narkotyki, dopalacze w 93,7% nie są uczniowie zachęceni do stosowania narkotyków, dopalaczy.

Na pytanie : „Czy uważasz, że potrafisz odmówić gdyby ktoś proponował stosowanie substancji psychoaktywnych?” 347 uczniów odpowiedziało, że potrafi odmówić, pozostałe 48 osób twierdzi, że nie potrafiłoby odmówić, za przyczynę podając:

- bo niektórzy bardzo dobrze przekonują,
- bo będzie śmiesznie, żyje się tylko raz,
- osoby, które namawiają są silniejsze i niebezpieczne

Na pytanie czy rodzice interesują się sposobem spędzania wolnego czasu, 73% uważa, że TAK. Około 20% odpowiedziało, że rzadko, 8% natomiast uważa, że rodzice nie interesują się sposobem spędzania wolnego czasu.

Z kolei zdecydowana większość 68% ocenia bardzo dobrze swoje relacje z mamą, z tatą natomiast 58% uczniów. Niestety blisko 15% ankietowanych uznało te relacje za poprawne lub niedostateczne z obojgiem rodziców. Nieliczni zaznaczyli brak jednego z rodziców.

Uczniowie w większości, blisko 90%, stwierdzili, że rodzice są zainteresowani ich sytuacją szkolną i znają ich najbliższe relacje z rówieśnikami.

Aktualnie 89% ankietowanych uczniów spośród urządzeń technologii informacyjno – komunikacyjnej wybiera telefon komórkowy. Korzystając z niego dziennie od 1-3h dziennie 41%, a nawet od 3 – 6h ponad 30%. Pomimo to, preferowaną formą komunikacji z rówieśnikami nadal pozostaje bezpośrednia rozmowa, którą wybrało 62%.

Na pytanie „ Czy uważasz, że pracownicy szkoły zauważają problemy uczniów?” 54,2% uczniów odpowiedziało, że „nie”, 45,8% uważa, że pracownicy szkoły zauważają problemy uczniów.

„Czy wiesz do kogo zwrócić się o pomoc w szkole kiedy masz kłopoty/trudności?” uczniowie odpowiedzieli: 77,7% „tak”, 22,3% udzielili odpowiedzi „nie”. W kolejnym pytaniu uczniowie podawali osoby do których zwracaliby się o pomoc:

- do wychowawców;
- do nauczycieli;
- do psychologa;
- do pedagoga;
- do pana woźnego;
- do sekretariatu;
- do dyrektora

Kolejne pytanie, na które uczniowie odpowiedzieli brzmiało: „ Czy uważasz, że w szkole są jasno określone zasady postępowania?”73,2% odpowiedziało, że tak, 26,8% odpowiedziało, że zasady nie są jasno określone.

”Czy przestrzegasz określonych w szkole zasad postępowania?”48,6% uczniów udzieliło odpowiedzi „często”, 38,7% twierdzi, że przestrzega zawsze zasady panujące w szkole, 7,3% przestrzega często, pozostali nigdy.

Uczniowie zapytani o to jakie są najważniejsze wartości dla nich odpowiedzieli:

- rodzina
- prawda
- zdrowie
- miłość
- uczciwość
- szacunek
- bezpieczeństwo
- rozrywka
- nauka

Pytanie „ Na jaki temat z obszaru wychowania i profilaktyki uzyskujesz w szkole informacje?” Uczniowie zaznaczyli:

- kulturalnego zachowania (58%);
- zdrowego stylu życia fizycznego i psychicznego (52,4%);
- właściwych relacji społecznych (45,3%);
- przeciwdziałania agresji i przemocy (43,3%);
- postaw patriotycznych (38,2%)
- postaw obywatelskich (28,1%)

Kolejne pytanie : „Jaki obszar Twojego rozwoju wspomagają działania wychowawcze Szkoły?”:

- obszar fizyczny (62,8%)
- obszar społeczny (49,1%)
- obszar psychiczny (28,9%)
- obszar duchowy (23%)

Uczniowie na ostatnie pytanie dotyczące tego co chcieliby, aby było realizowane na godzinie wychowawczej odpowiedzieli:

- wycieczki;
- polityka;
- piłka nożna;
- czas wolny;
- zielona szkoła;
- gry integracyjne
- rozmowy o uczuciach;
- rozmowa o zawodach;
- gry planszowe;
- zagadnienia o wzajemnym szacunku i akceptacji
- sposoby rozwiązywania kłótni

Analiza wyników ankiety przeprowadzonej wśród rodziców, pozwala uznać, iż większość rodziców (299 tj. 97,1%) uważa, że ich dziecko czuje się w szkole bezpiecznie i chętnie chodzi do szkoły.

Na pytanie „Czy zasady panujące w szkole są przestrzegane przez Państwa dziecko”? 265 rodziców (86,3%) odpowiedziało, że tak, natomiast 29 rodziców (9,4%) zaznaczyło odpowiedź „nie wszystkie”. Pozostali rodzice tj. 13 (4,2%) odpowiedzieli, że nie znają zasad panujących w szkole.

Kolejnym pytaniem była ocena stosunków rodzica z własnym dzieckiem. Zdecydowana większość rodziców tj. 225 (73,3%) odpowiedziało, że są bardzo dobre, 71

osób (23,1%) dobre, 9 osób (2,9%) średnio dobrze i tylko 2 osoby (0,6%) odpowiedziały, że stosunki te są złe.

Natomiast na pytanie dotyczące relacji dziecka z rówieśnikami z klasy rodzice odpowiedzieli następująco:

- *ma kilku znajomych, przyjaciół 178 (58,2%)*
- *bardzo dobrze, wszyscy się lubią 86 (28,1%)*
- *ma jednego dobrego kolegę, przyjaciela 32 (10,5%)*
- *nie ma kolegów, koleżanek 10 osób (3,3%)*

W jaki sposób Państwa dziecko komunikuje się z rówieśnikami, rodzice odpowiedzieli:

- *rozmowa bezpośrednia 290 osób (94,5%)*
- *za pomocą komunikatorów internetowych 124 (40,4%)*
- *SMS 107 (34,9%)*
- *nie kontaktuje się 6 osób (2%)*
- *e-mail 3 osoby (1%)*

Rodzice uznali, iż ich dziecko najczęściej komunikuje się:

- *przez telefon komórkowy 238 (77,8%)*
- *komputer 193 (63,1%)*
- *tablet 108 (35,3%)*
- *nie korzysta z urządzeń technologii informacyjno-komunikacyjnych 16 osób (5,2%)*

Z kolei na pytanie „Ile czasu w ciągu jednego dnia Twoje dziecko korzysta z Internetu” padły następujące odpowiedzi:

- *1-2h – 111 osób (36,3%)*
- *1h – 89 osób (29,1%)*
- *2-4h – 68 osób (22,2%)*
- *nie korzysta 25 osób (8,2%)*
- *4-6h – 13 osób (4,2%)*

Na pytanie dotyczące spędzania wolnego czasu przez rodziców, najbardziej popularną odpowiedzią, bo aż 268 osób (87,6%), było spędzanie wolnego czasu razem z dzieckiem. Pozostałymi odpowiedziami były:

- *spaceruję 181 (59,2%)*
- *oglądam telewizję, korzystam z Internetu 177 (57,8%)*
- *czytam książki 168 (54,9%)*
- *uprawiam sport 150 (49%)*

Analizując pytanie „Czy Twoje dziecko jest pewne siebie”, zdecydowana większość 177 osób (57,7%) odpowiedziała „raczej tak”, 45 (14,7%) tak, 76 osób (24,8%) raczej nie, tylko 9 osób (2,9 %) odpowiedziały, że nie.

Ostatnim pytaniem, na które rodzice udzielili odpowiedzi było: „Czy w ciągu ostatniego roku, Twoje dziecko spotkało się z atakami agresji, lub przemocą na terenie szkoły”? 211 osób (69,2%) odpowiedziały, że nie spotkała się agresją na terenie, 94 osoby (30,8%), udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród nauczycieli wykazała, że aż 95,7% (22 osoby) odpowiedziało twierdząco na pytanie “Czy opracowany przez Panią / Pana plan wychowawczy uwzględnia indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia?”, natomiast 4,3%

(1 osoba) udzieliła odpowiedzi “Częściowo”.

W pytaniu “Ilu uczniów z Pani / Pana klasy lub znanej Pani / Panu najlepiej klasy podjęło w ostatnim roku następujące zachowania: uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, udział w zawodach, konkursach, pomaganie innym np. wolontariat?” uzyskano dla poszczególnych punktów odpowiedzi:

- uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych:
 - prawie wszyscy - 12,9% (3 osoby)
 - większość - 21,5% (5 osób)
 - mniejszość - 38,7% (9 osób)
 - pojedyncze osoby - 17,2% (4 osoby)

Po 1 osobie (4,3%) odpowiedziało, że “Nikt” lub “Nie wiem”, nikt nie udzielił odpowiedzi “Wszyscy”.

- udział w zawodach, konkursach:
 - większość - 30,1% (7 osób)
 - mniejszość - 21,5% (5 osób)
 - pojedyncze osoby - 25,8% (6 osób)
 - nie wiem - 8,6% (2 osoby)

Po 4,3% (1 osoba) udzieliły odpowiedzi “Wszyscy”, “Prawie wszyscy” oraz “Nikt”.

- pomaganie innym np. wolontariat:
 - większość - 30,1% (7 osób)
 - mniejszość - 21,5% (5 osób)
 - pojedyncze osoby - 25,8% (6 osób)
 - nie wiem - 8,6% (2 osoby)

Podobnie jak w poprzednim pytaniu po 1 osobie (4,3%) odpowiedziało "Wszyscy", "Prawie wszyscy" oraz "Nikt".

W pytaniu o częstotliwość występowania na terenie szkoły zachowań niepożądanych ("Jak często zdarza się, że na terenie szkoły któryś z uczniów?") odpowiedzi kształtowały się następująco:

- pali papierosy / e-papierosy: 3 osoby (12,9%) odpowiedziały, że "Widziały kilka razy w roku", natomiast 86% (20 osób) udzieliło odpowiedzi "Nigdy"
- pije alkohol: 100% nauczycieli (23 osoby) odpowiedziało "Nigdy"
- bije kogoś: "Widziałam kilka razy w roku" odpowiedziało 47,3% (11 osób), "Nigdy" - 34,4% (8 osób) i po 2 osoby (8,6%) udzieliły odpowiedzi "Kilka razy w miesiącu" i "Codziennie"
- zażywa środki psychoaktywne: 1 osoba (4,3%) odpowiedziała "Widziałam kilka razy w roku, a 95,7% (22 osoby) odpowiedziały "Nigdy"
- wyzywa kogoś: "Widziałam kilka razy w roku" odpowiedziało 43% (10 osób), "Nigdy" - 30,1% (7 osób), po 2 osoby (8,6%) udzieliły odpowiedzi "Kilka razy w miesiącu", "Kilka razy w tygodniu" i "Codziennie".

W pytaniu "Ilu uczniów z Pani / Pana klasy lub znanej Pani / Panu najlepiej klasy przejawilo w ostatnim roku następujące zachowania? (proszę zaznaczyć w każdym wierszu szacunkową odpowiedź określającą znane Pani / Panu fakty lub uzasadnione przypuszczenia):" możliwe były odpowiedzi: nie wiem, nikt, pojedyncze osoby, mniejszość uczniów, większość uczniów, wszyscy. Dla poszczególnych zachowań wyniki prezentują się następująco:

- niewłaściwe odżywianie się:
 - nie wiem - 25,8% (6 osób)
 - nikt - 21,5% (5 osób)
 - pojedyncze osoby - 51,6% (12 osób)
- wagarowanie:
 - nie wiem - 2 (8,6%)
 - nikt - 68,8% (16 osób)
 - pojedyncze osoby - 17,2% (4 osoby)
 - mniejszość uczniów - 4,3% (1 osoba)
- nadmierne korzystanie z telefonów komórkowych / smartfonów / komputera
 - nie wiem - 8,6% (2 osoby)
 - nikt - 34,4% (8 osób)
 - pojedyncze osoby - 17,2% (4 osoby)

- mniejszość uczniów - 8,6% (2 osoby)
- większość uczniów - 30,1 (7 osób)
- palenie papierosów / e-papierosów
 - nie wiem - 12,9% (3 osoby)
 - nikt - 64,5% (15 osób)
 - pojedyncze osoby - 21,5% (5 osób)
- picie alkoholu
 - nie wiem - 17,2% (4 osoby)
 - nikt - 68,8% (16 osób)
 - pojedyncze osoby - 12,9% (3 osoby)
- picie napojów energetyzujących
 - nie wiem - 17,2% (4 osoby)
 - nikt - 51,6% (12 osób)
 - pojedyncze osoby - 21,5% (5 osób)
 - mniejszość uczniów - 8,6% (2 osoby)
- zażywanie innych środków odurzających
 - nie wiem - 17,2% (4 osoby)
 - nikt - 73,1% (17 osób)
 - pojedyncze osoby - 4,3% (1 osoba)

W pytaniu “Ilu uczniów z Pani / Pana klasy lub znanej Pani / Panu najlepiej klasy przejawilo w ostatnim roku następujące zachowania? (proszę zaznaczyć w każdym wierszu szacunkową odpowiedź określającą znane Pani / Panu fakty lub uzasadnione przypuszczenia)” odpowiedzi kształtowały się następująco:

- wykluczanie kogoś z grupy: 34,4% - nikt, 51,6% - pojedyncze osoby, 8,6% - mniejszość uczniów
- długotrwałe nękanie, dręczenie: 64,5% - nikt, 25,8% - pojedyncze osoby, 4,3% - mniejszość uczniów
- agresja i przemoc w Internecie: 12,9% - nie wiem, 60,2% - nikt, 17,2% -pojedyncze osoby, 4,3% - mniejszość uczniów
- przezywanie, wyśmiewanie, obrażanie: 38,7% - nikt, 38,7% - pojedyncze osoby, 17,2% - mniejszość uczniów
- używanie wyzwisk, wulgaryzmów: 4,3% - nie wiem, 30,1% - nikt, 47,3% - pojedyncze osoby, 8,6% - mniejszość uczniów, 4,3% - większość uczniów
- popychanie, szturchanie, szarpanie: 21,5% - nikt, 60,2% pojedyncze osoby, 12,9% - mniejszość uczniów

- stosowanie przemocy fizycznej, bicie: 4,3% - nie wiem, 43% - nikt, 38,7% - pojedyncze osoby, 8,6% - mniejszość uczniów

W odpowiedzi na pytanie “Które Pani / Pana zdaniem z poniższych form są skuteczne w profilaktyce szkolnej?” nauczyciele odpowiadali w następujący sposób:

- 95,5% (21 osób) - spotkania ze specjalistami (lekarzami, policjantami, pracownikami PPP)
- 72,7% (16 osób) - monitoring wizyjny
- 63,6% (14 osób) - pogadanki o szkodliwości ryzykownych zachowań
- 59,1% (13 osób) - warsztaty umiejętności interpersonalnych
- 40,9% (9 osób) - zajęcia sportowe
- 36,4% (8 osób) - zajęcia pozalekcyjne
- 27,3% (6 osób) - teatry profilaktyczne oraz festyny i inne imprezy na świeżym powietrzu.

Na stwierdzenie “Pani / Pana kompetencje w zakresie podejmowania działań/lekcji wychowawczo- profilaktycznych” najczęściej nauczycieli, bo 50% (11 osób) odpowiedziało “są w pełni wystarczające, posiadam wiedzę i kompetencje w tym zakresie”, natomiast 22,7% (5 osób) odpowiedziało “trudno powiedzieć, nie zastanawiałam / zastanawiałem się nad tym”. Z kolei 4 osoby (18,2%) udzieliło odpowiedzi “skutkują trudnościami, ale przy wsparciu osób z zewnątrz daję radę”, a 13,6% czyli 3 osoby “są ogólne, wiem co jest potrzebne, ale nie posiadam praktycznych umiejętności w tym zakresie”.

W ostatnim pytaniu nauczyciele podawali swoje propozycje w odpowiedzi na pytanie “Co należy Pani / Pana zdaniem zrobić w klasie / szkole, żeby uczniowie nie stosowali tytoniu, alkohol, innych środków psychoaktywnych oraz agresji i przemocy?” Wskazali następujące rozwiązania:

- rozmawianie, uwrażliwianie i pokazywanie konsekwencji;
- ponoszenie przez uczniów negatywnych konsekwencji takich zachowań oraz uświadamianie rodzicom jakie są to zachowania i jakie są ich skutki;
- warsztaty dla uczniów ze specjalistami;
- dużo rozmawiać z uczniami, budować z nimi pozytywne relacje, promować sport i zdrowy styl życia;
- często rozmawiać z uczniami o negatywnych konsekwencjach, szczególnie z udziałem osób z osobistym doświadczeniem walki z nałogiem;
- uświadamiać rodzicom, że to w głównej mierze ich rola;
- spotkania młodzieży ze specjalistami;

- ściślejsza współpraca z rodzicami (szkoła pomaga, ale nie można zrzucić na nią odpowiedzialności);
- profilaktyka;
- rozwijać zainteresowania uczniów, wdrażać ciekawe projekty;
- pogadanki, warsztaty, lekcje wychowawcze;
- przeprowadzać rozmowy na temat rodzajów agresji oraz konstruktywnych sposobów rozładowywania negatywnych emocji, stresu i frustracji;
- organizować spotkania z policją i strażą miejską;
- przeprowadzać pokazy, prezentować wywiady z osobami, które opowiadają o negatywnych konsekwencjach nadużywania alkoholu i innych substancji uzależniających.

Na podstawie przeprowadzonych badań, wniosków i spostrzeżeń z działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej nauczycieli, a także z indywidualnych rozmów z uczniami, rodzicami i nauczycielami ustalono czynniki chroniące i czynniki ryzyka, które stanowią podstawę do wyznaczania celów i zadań wychowawczo – profilaktycznych w szkole.

Czynniki chroniące:

Są to właściwości indywidualne, cechy bliskiego otoczenia społecznego oraz środowiska, które poprawiają zdrowie i powodują lepsze funkcjonowanie jednostki.

Badane czynniki chroniące:

1. CZYNNIKI INDYWIDUALNE

- odporność na stres,
- wysoka samoocena spowodowana sukcesami, osiągnięciami;
- dobry kontakt uczniów z rówieśnikami
- wzajemna, sprawna komunikacja,

2. CZYNNIKI RODZINNE

- bardzo dobry kontakt uczniów starszych z rodzicami
- częste spędzanie wspólnych chwil w gronie rodzinnym np. wycieczki, czytanie książek, uprawianie sportu;
- docenienie wartości tj: miłość, rodzina, prawda i bezpieczeństwo.
- zaangażowanie rodziców w sprawy dziecka

3. CZYNNIKI SZKOLNE

- wsparcie nauczycieli, pozytywne relacje z nauczycielami;
- poczucie bezpieczeństwa;
- poczucie przynależności do społeczności klasowej;

- integracja uczniów z zespołem klasowym;
- pogadanki z wychowawcą;
- zajęcia ze specjalistami szkolnymi i pozaszkolnymi
- znajomość i przestrzeganie zasad obowiązujących w szkole

4. CZYNNIKI SPOŁECZNE

- posiadanie przez uczniów zainteresowań i ich rozwijanie;
- udział dziecka w zajęciach pozalekcyjnych np. wolontariat, koła zainteresowań;
- preferowanie takich wartości jak: rodzina, miłość, prawda, uczciwość

5. CZYNNIKI ŚRODOWISKOWE

- zaangażowanie w konstruktywną działalność (dostęp do klubów młodzieżowych, klubów sportowych, wolontariat),
- przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo (dostęp do ośrodków rekreacji, klubów, poradni, ośrodków interwencji kryzysowej),
- obecność wspierających, mądrych dorosłych (mentorów, wychowawców, trenerów, itp.)

Czynniki ryzyka:

To cechy związane ze środowiskiem rodzinnym, szkolnym, społecznym, a także z indywidualnymi cechami jednostki. Mają one związek z występowaniem zachowań ryzykownych, chorób i zaburzeń związanych ze zdrowiem psychicznym.

Badane czynniki ryzyka:

1. CECHY INDYWIDUALNE JEDNOSTKI

- brak motywacji do nauki;
- niskie poczucie własnej wartości spowodowane między innymi brakiem akceptacji rówieśniczej, trudnościami edukacyjnymi

2. CZYNNIKI RODZINNE

- zakłócone relacje więzi rodzinnych np. rozwód, separacja rodziców;
- rozluźniona relacja rodzic-dziecko w klasach IV-VIII;
- niewystarczająca ilość czasu spędzana z rodziną

3. CZYNNIKI SZKOLNE

- negatywny stosunek do szkoły spowodowany przeciążeniem nauką;
- problemy w nawiązywaniu relacji z rówieśnikami z powodu np. bariery komunikacyjnej;
 - wczesne godziny rozpoczęcia zajęć;
- zbyt duży hałas na terenie szkoły w trakcie przerw

4. CZYNNIKI SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z INTERNETEM

- zagrożenia związane z negatywnym przekazem medialnym (akty przemocy, agresja, reklamy alkoholu itp.);
- uzależnienie od Internetu, komputera, telefonu;
- zły wpływ youtuberów (zaburzone wzorce i wartości)
- cyberprzemoc;
- łatwy dostęp do treści niedozwolonych

5. CZYNNIKI ŚRODOWISKOWE

- depresja i próby samobójcze;
- łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych;
 - negatywne wzorce wśród kolegów i koleżanek;

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce poddawany będzie systematycznej ewaluacji i weryfikowany według potrzeb - ma charakter otwarty. Ewaluacja wyników przeprowadzona pod koniec każdego roku szkolnego pozwoli opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji:

- sprawozdania wychowawców z realizacji Programów

Wychowawczo-Profilaktycznych klas,

- analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno-środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez pedagogów , psychologa szkolnego, pedagogów specjalnych, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, nauczycieli wspomagających , wychowawców świetlicy szkolnej , rodziców i uczniów,
- analiza dokumentów,
- obserwacje.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE:

Program Wychowawczo - Profilaktyczny Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce uzupełniają i uszczegóławiają następujące dokumenty:

- Statut Szkoły,

- Regulamin Samorządu Uczniowskiego,
- Kalendarz roku szkolnego,
- Szkolne procedury bezpieczeństwa,

Program wychowawczo – profilaktyczny jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji, zgodnie z potrzebami środowiska.

Rekomendacje:

W roku szkolnym 2023/2024 należy wdrażać działania wychowawczo – profilaktyczne, których celem będzie wspomaganie wychowawczej roli rodziny, podnoszenie jakości wsparcia dla uczniów i rodzin .

Wartość zdrowia fizycznego i psychicznego , umiejętności psychospołeczne, bezpieczeństwo w świecie cyfrowym – to kluczowe elementy programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Mając powyższe na uwadze zaleca się:

- podtrzymywanie sprawdzonych, skutecznych i ciekawych metod i form pracy w dziedzinie wychowawczej przez wszystkich nauczycieli,
- budowanie dobrych relacji dziecko – rodzice, tworzących kapitał życiowy i wzmacniających odporność psychiczną dzieci i młodzieży,
- **Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra,**
- **Wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców poprzez ich pedagogizację prowadzoną podczas zebrań klasowych ze szczególnym naciskiem na obszar zdrowia psychicznego dzieci**
- pomoc rodzinie w angażowaniu dzieci w działania prospołeczne,
- pomoc rodzicom w rozwiązywaniu trudnych sytuacji szkolnych i rodzinnych,
- prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów adekwatnych do potrzeb,
- budowanie przyjaznego klimatu społecznego w klasie i szkole,

- uwrażliwianie uczniów na sprzyjające okoliczności niesienia pomocy, empatyczne zachowania,
- budowanie pozytywnego klimatu szkoły,
- reagowanie na wszelkie przejawy agresji,
- wzmacnianie postaw koleżeńskich opartych na pomocy, życzliwości, uczciwości,
- **rozpoznawanie potrzeb i potencjału indywidualnego uczniów, stanowiących istotną bazę w budowaniu pozytywnych relacji, dobrego klimatu społecznego,**
- przygotowanie oferty zajęć dodatkowych, zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami uczniów,
- **wspieranie uczniów do rozwijania aktywności fizycznej**
- **Kontynuowanie włączania pomocy z programu „Laboratoria przyszłości” w czasie prowadzonych zajęć, aby uczniowie mogli uczyć się poprzez eksperymentowanie oraz zdobywanie praktycznych umiejętności**
- prowadzenie w klasach zajęć wzmacniających postawy przeciwne zażywaniu środków odurzających oraz innym zagrożeniom cywilizacyjnym,
- **Promowanie wśród uczniów zachowania bez przemocy również w świecie cyfrowym poprzez m.in. ocenianie na bieżąco zachowań uczniów w różnych obszarach w szczególności w czasie apeli i uroczystości szkolnych,**
- **Prowadzenie zajęć wspierających rozwój umiejętności cyfrowych uczniów ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie,**
- przypomnianie o procedurach związanych z profilaktyką chorób zakaźnych,
- systematyczne prowadzenie rekomendowanych programów profilaktycznych,
- zachęcanie wychowawców do zdobywania nowych kompetencji i wiedzy na temat profilaktyki pozytywnej,

- **Zachęcanie nauczycieli do doskonalenia kompetencji cyfrowych z uwzględnieniem bezpieczeństwa w sieci w celu poprawnego metodycznie wykorzystywania materiałów i narzędzi opartych na sztucznej inteligencji,**
- **Wspieranie nauczycieli w podejmowaniu inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania aktywności fizycznej .**

Plan działań wychowawczo – profilaktycznych stanowi Załącznik nr 1 do Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. E. J. Jerzmanowskiego w Wieliczce.

**PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 4 IM. E.J.JERZMANOWSKIEGO
W WIELICZCE**

- **przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu**
- **przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu**
- **w porozumieniu z Samorządem Uczniowskim w dniu**

Rada Rodziców

Rada Pedagogiczna

Samorząd Uczniowski